

Υποψήφια Διδάκτωρ: Ματσουιά Κλεοπάτρα / PhD progress report: Ιούλιος 2008

Θέμα PhD: Η Ε.Ε ως παράγοντας επίλυσης συγκρούσεων: Διδάγματα από την περίπτωση του κυπριακού προβλήματος

Η υποψήφια διδάκτωρ στην χρονική περίοδο από τον 11/2005 μέχρι και σήμερα 06/2008 μελέτησε πρωτογενείς αλλά και δευτερογενείς πηγές για την διδακτορική της διατριβή με θέμα: «Η Ε.Ε ως παράγοντας επίλυσης συγκρούσεων: Διδάγματα από την περίπτωση του κυπριακού προβλήματος». Ο σκοπός της έρευνας είναι να γίνει ανάλυση στους μηχανισμούς που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην πρόληψη και επίλυση πολιτικών συγκρούσεων και να αναδειχθεί αν οι υφιστάμενοι μηχανισμοί είναι εφαρμόσιμοι στην περίπτωση του Κυπριακού προβλήματος το οποίο θα εξεταστεί στο επίκεντρο της διατριβής σε συγκεκριμένα κεφάλαια της έρευνας. (ως case study).

Η υποψήφια διδάκτωρ, μεταξύ άλλων συνέγραψε τρία κεφάλαια της διδακτορικής της διατριβής. Συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο της διδακτορικής της διατριβής με τίτλο: «Ιστορικοί παράγοντες στις σχέσεις Κύπρου - Ε.Ε» γίνεται μια ιστορική αναδρομή στις σχέσεις μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη Συμφωνία Σύνδεσης μέχρι τις διαδικασίες προσχώρησης. Το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στις διαπραγματεύσεις της Κύπρου και της Ε.Ε, στα κεφάλαια του κοινοτικού κεκτημένου πριν την προσχώρηση της Κύπρου στην Ε.Ε. Επίσης αναλύονται οι προσδοκίες της Κύπρου από την ενσωμάτωση στην Ε.Ε και γίνεται αναφορά στην οικονομία της Κύπρου μέχρι την ένταξη. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο το βασικό συμπέρασμα είναι ότι ο καθοριστικός λόγος που οδήγησε την Κύπρο στην Ε.Ε ήταν πολιτικός, δηλαδή η επίλυση του Κυπριακού προβλήματος μέσα από την Ε.Ε. Πρώτη παρατήρηση είναι ότι στη πορεία ένταξης της Κύπρου με την Ε.Ε η Κύπρος είχε εναρμονιστεί, ιδιαίτερα μετά την τελευταία Γνωμοδότηση τη Επιτροπής πριν την ένταξη της. Η οικονομία της Κύπρου μπορούσε να θεωρηθεί ανταγωνίσιμη σε σχέση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Δεύτερη παρατήρηση είναι ότι η Κύπρος βρισκόταν ψηλά στο παγκόσμιο πίνακα των δεικτών της οικονομικής ανάπτυξης. Η προσχώρηση της

Κύπρου δεν προσέκρινε στις οικονομικές προδιαγραφές, αλλά στο πολιτικό πρόβλημα. Επίσης η υποψήφια συνέγραψε το δεύτερο κεφάλαιο της διδακτορικής διατριβής με τίτλο: «Η Κύπρος κράτος μέλος της Ε.Ε και η επίλυση του κυπριακού προβλήματος». Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο γίνεται αναφορά πρώτα στα οφέλη της διεύρυνσης τα οποία είναι παράλληλα και προκλήσεις στην ευρωπαϊκή ενσωμάτωση. Επίσης γίνεται μια προσπάθεια ανάλυσης των προσπαθειών επίλυσης του κυπριακού προβλήματος μέσω Ε.Ε και Ηνωμένων Εθνών καθώς και στις τελευταίες εξελίξεις. Στη ανάλυση έγινε μια συλλογική αποτίμηση του κυπριακού προβλήματος. Λόγω του ότι το Κυπριακό ζήτημα αποτελεί επίκαιρο ζήτημα υπήρξε πληθώρα δημοσιευμάτων και αναλύσεων στην Ελλάδα, στην Κύπρο αλλά και διεθνή. Προτιμήθηκε όμως η συλλογή υλικού κυρίως από επίσημα ευρωπαϊκά έγγραφα, από πηγές όπως η Κυπριακή και Ελληνική Κυβέρνηση, το Γραφείο Εναρμόνισης της Κύπρου στην ΕΕ αλλά και το διαδίκτυο. Το κεφάλαιο συμπεραίνει ότι η ένταξη της Κύπρου είναι το πιο σημαντικό γεγονός της σύγχρονης ιστορίας της και ότι η επίλυση του κυπριακού προβλήματος μπορεί να επιτευχθεί εντός της ΕΕ, σε συνεργασία πάντα με τους Τ/Κ σε ένα ευρωπαϊκό ομοσπονδιακό κράτος. Η ασφάλεια της λύσης μπορεί να εξασφαλιστεί με καλή θέληση, συνεργασία και συμβιβασμό μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Η πορεία της Κύπρου προς την ένταξη ήταν η υλοποίηση του οράματος και της συλλογικής πολιτικής όλων των πολιτικών δυνάμεων της Κύπρου, της Ελλάδας και χαρακτηρίζεται ως και το πιο σημαντικό γεγονός της σύγχρονης ιστορίας της. Η δύναμη της Κύπρου μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξαρτηθεί τελικά από τη δυνατότητα της να συμπορευτεί μ' όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες μέσα στο κοινό Ευρωπαϊκό πολιτικό όραμα.

Επίσης η υποψήφια συνέγραψε το τρίτο κεφάλαιο της διδακτορικής διατριβής με τίτλο: «Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως παράγοντας επίλυσης συγκρούσεων». Το κεφάλαιο αυτό εξετάζει ποια μέσα και ποιους μηχανισμούς διαθέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την πρόληψη αλλά και την επίλυση πολιτικών συγκρούσεων. Όσο αφορά την επίλυση συγκρούσεων, η περίπτωση του κυπριακού, θα αναλυθεί σε ξεχωριστό κεφάλαιο στη συνέχεια. Για λόγους σαφήνειας, αναλύεται πως η Ε.Ε λειτουργεί ως σύστημα πρόληψης και επίλυσης συγκρούσεων μέσα από τις εξής κεντρικές διαδικασίες της ΕΕ: η ολοκλήρωση της ΕΕ, η διεύρυνση της Ε.Ε, οι εξωτερικές σχέσεις, η ΚΕΠΠΑ. Το κεφάλαιο

συμπεραίνει ότι με τα παραπάνω μέσα, η ΕΕ συμμετέχει ήδη σε μεγάλο βαθμό στην πρόληψη των συγκρούσεων αλλά μπορεί όμως να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της δράσεώς της σε αυτόν τον τομέα και στην επίλυση του κυπριακού προβλήματος.

Τα κεφάλαια αυτά αναμένεται στο μέλλον να τροποποιηθούν σε κάποιο βαθμό, όπου κρίνεται αναγκαίο. Συνεχίζεται η μελέτη της βιβλιογραφίας που έχει επιλεγεί από την υποψήφια διδάκτορα με σκοπό τη συγγραφή των επόμενων κεφαλαίου της διδακτορικής διατριβής.

Κατά τη διαδικασία της έρευνας και συγγραφής της παρούσας διδακτορικής διατριβής χρησιμοποιείται ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, αντιστοίχως άρθρα περιοδικού και ημερήσιου τύπου, κοινοτικά έγγραφα και εφημερίδες (CONV, COM, Agence Europe), συνεντεύξεις με ακαδημαϊκούς, ερευνητές και τέλος πληροφορίες αντλήθηκαν από έγκυρα ειδησεογραφικά πρακτορεία όπως Financial Times, Euobserver, The Economist καθώς και μέσω του διαδικτύου (internet). www.europa.eu, www.euroactiv.com.

Κατά την περίοδο Ιουνίου 2005 - Αυγούστου 2005, η υποψήφια διδάκτωρ πραγματοποίησε έρευνα στην Κωνσταντινούπολη αλλά και στην Λευκωσία. Επίσης πραγματοποιήθηκε συνέντευξη στις 26/01/2007 στον καθηγητή κ. Kevin Featherstone (έδρα Eleftherios Venizelos, Contemporary Greek Studies, London School of Economics and Political Science και διευθυντής του Hellenic Observatory), στο πλαίσιο της συνεργασίας με το Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Hellenic Observatory, ο οποίος συμμετέχει στο υποέργο ΠΕΝΕΔ ως επιστήμονας του εξωτερικού. Επίσης η υποψήφια συμμετείχε σε συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στις 14-15 Ιουνίου 2007, στο LSE, London School of Economics and Political Science: “The 3rd Hellenic Observatory PhD Symposium on Contemporary Greece: Structures, Context and Challenges” παρουσιάζοντας το working paper: “Cyprus” EU Membership as a Catalyst for the Solution of the Political Problem: Myth or Reality?”, το οποίο βρίσκεται στην ιστοσελίδα του LSE http://www.lse.ac.uk/collections/hellenicObservatory/pdf/3rd_Symposium/PAPERS/MATSOUKA_KLEOPATRA.pdf